

Týždeň od 12. do 18. decembra 2020

SOBOTA – PRAKTICKÁ ŠKOLA BOŽEJ LÁSKY

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1. Mojžišova 1 a 2; 2Moj 16,14–30; Iz 58,1–14; Mat 12,1–13; Luk 13,10–17

ZÁKLADNÝ TEXT

²⁷I povedal im: Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu!

²⁸Preto Syn človeka je pánom aj soboty. (Mar 2,27.28)

Ako adventisti siedmeho dňa sme vo svete pravdepodobne najviac známi práve tým, že siedmemu dňu týždňa – sobote prikladáme zvláštny význam. Nie sme jedinými kresťanmi, ktorí to robia. Dokonca ani nie prvými, ktorí to začali takto chápať a praktizovať. Cirkev adventistov siedmeho dňa je však najväčšou kresťanskou cirkvou, ktorá zachováva ako siedmy deň sobotu.

Sobota však nie je predovšetkým doktrínou či vieroučným bodom, ale skúsenosťou, zážitkom. Aby človek odhalil skutočný potenciál soboty, potrebuje ju prežívať. V tom nádherne vidíme vzájomnú prepojenosť medzi vieroukou a praxou. Lepšie pochopenie toho, čo sobota znamená, obohatí náš zážitok z jej zachovávaní. Analogicky platí, že správne zachovávanie soboty nám pomáha lepšie pochopiť jej zmysel.

Tým, že nás Boh vyzýva, aby sme na dvadsaťštyri hodín odložili svoju prácu (aj keď nie je dokončená), chce nás učiť, že najdôležitejšie v živote nie je to, čo robíme my, ale to, že on sa s nami stretáva a prichádza k nám so svojím pozhnaním. Zachovávaním soboty teda vyznávam, že ma nespasí to, čo robím ja, ale to, čo robí Boh. Spasenie nie je výsledkom mojich skutkov či môjho snaženia, ale prijatie toho, čo vykonal Boh.

Sobota je tak veľmi praktickou a konkrétnou Božou školou, v ktorej môžeme viac poznávať a chápať nášho Stvoriteľa a Spasiteľa. Okrem toho sa môžeme naučiť lepšie rozumieť sami sebe a druhým ľuďom.

ČAS NA ÚŽAS

¹Takto boli dokončené nebesia, zem i všetky ich zástupy. ²Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal, a v siedmy deň si Boh odpočinul od všetkého, čo utvoril. ³Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril. (1Moj 2,1–3)

Premýšľali ste niekedy o tom, prečo sa Boh rozhodol dať nám v prvých dvoch kapitolách Biblie dve správy o stvorení? V 1. Mojžišovej 1 nachádzame opis stvoriteľského týždňa a zázrakov na Zemi, ktorá dostala najprv podobu a potom sa naplnila životom. Stvoriteľský týždeň vyvrcholil stvorením muža a ženy v šiesty deň. Aj 1. Mojžišova 2 podáva správu o stvorení, ale z iného pohľadu. Sústreďuje sa na šiesty deň. Stredobodom pozornosti je teraz Adam. Všetko je tam pre neho a pre ženu: záhrada, rieky i zvieratá.

Stvorenie je príliš hlboké na to, aby stačil o ňom jeden záznam. Najprv sa dozvieme o mocnom Stvoriteľovi – Umelcovi, ktorý má cit pre dokonalú krásu. Potom sa stretne s Bohom vzťahov, ktorý chce, aby sa ľudia navzájom milovali a milovali aj ostatné stvorenie.

Prečítaj si text 1. Mojžišovej 1 a 2. Uvažuj o tom, ako súvisí prvá sobota (1Moj 2,1–3) s prvým záznamom o stvorení a ako s druhým záznamom o stvorení. Čo si zistil? Čo to znamená, že Boh sobotu požehnal a posvätil?

Predstav si seba ako Adama alebo Evu v prvý sobotný deň. Je to tvoj prvý deň života, tvoj prvý deň s partnerom a tvoj prvý deň s Bohom. Je to deň poznávania. Začneš poznávať Boha, ktorý stvoril všetku tú nádheru. Žasneš, keď uvidíš slona a o chvíľu žabu. Každý okamih je jedinečný. Usmeješ sa, keď uvidíš, ako šantia žirafy alebo byvoly. Zmlkneš v nemom úžase nad toľkými farbami a tvarmi, uchvátený symfóniou zvukov. Vychutnáš si množstvo chutí a vôní. Budeš si užívať objavovanie rôznych sústav. A začneš si uvedomovať, že k vzťahu patrí zodpovednosť, starostlivosť a láska. Prežívaš to so svojím Stvoriteľom a začneš to uplatňovať voči ostatnému stvoreniu.

Prvý sobotný deň nemohol byť pre Adama a Evu pasívnym zážitkom. Boh pre nich vytvoril túto príležitosť, aby sa zamerali na svojho Stvoriteľa a jeho stvorenie. Bol to čas na údiv a úžas.

- **Aké rôzne príležitosti sa naskytli Adamovi a Eve počas prvej soboty? Ktoré by boli ešte dnes relevantné, aj keď v inej forme? Ako môžu obohatiť tvoje prežívanie soboty?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ČAS NA NOVÚ SKÚSEŇ

¹⁹Mojžiš im povedal: „Nech si z toho nikto neodkladá na ráno!“ ²⁰Niektorí však Mojžiša neposlúchli a niečo si ponechali na ráno. Sčervivelo im to a zapáchalo. Mojžiš sa na nich rozheval. ²¹Tak zbierali každé ráno podľa toho, koľko zjedol. Keď začalo hriať slnko, roztopilo sa to. ²²V šiesty deň si nazbierali dvakrát toľko chleba, dva ómery na osobu. Vtedy prišli všetky kniežatá pospolitosti a hlásili to Mojžišovi. ²³Ten im povedal: „Toto hovorí Hospodin: ‚Zajtra je sviatočný odpočinok, sobota zasvätená Hospodinovi. Čo treba upiecť, upečte, čo treba uvariť, uvarte, čo zostane, odložte a uschovajte do rána!‘“ ²⁴Odložili si teda na ráno, ako prikázal Mojžiš, a nezapáchalo to, ani červy v tom neboli. ²⁵Mojžiš povedal: „Zjedzte to dnes, lebo dnes je sobota pre Hospodina. Dnes nenájdete na poli nič. ²⁶Šesť dní budete zbierať, v siedmy deň je však sobota, v ten deň nič nenájdete.“ ²⁷Keď niektorí z ľudu šli zbierať aj v siedmy deň, nič nenašli. ²⁸Vtedy Hospodin povedal Mojžišovi: „Dokedy mi budete odporovať a nebudete zachovávať moje príkazy a zákony? ²⁹Pozrite, Hospodin vám dal sobotu. Preto vám v šiesty deň dáva chlieb na dva dni. Každý nech zostane tam, kde je. V siedmy deň nech nikto nevychádza zo svojho miesta!“ ³⁰Ľud teda v siedmy deň odpočíval. (2Moj 16,19–30)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Keď Hospodin poveril Mojžiša, aby vyviedol Izraelitov z Egypta, bolo zrejmé, že otroci v Egypte sa nevnímali ako Božie deti. Potrebovali znovu objaviť, kto je Boh, ktorý vyžaduje ich úctu a dáva im mnoho zaslúbení o úžasnej budúcnosti. Sobota bola kľúčovou poznávacou skúsenosťou na ich ceste znovuobjavovania. Stala sa tiež jasným znamením pre ostatné národy o osobitnom vzťahu medzi Hospodinom a Izraelitmi. Skúsenosť s mannou symbolizuje Boží spôsob výchovy Izraelitov.

Čo sa mali Izraeliti naučiť z príbehu zaznamenanom v 2Moj 16,14–30?

Boh urobil pre Izraelitov zázrak s mannou a každý deň im dal presne toľko, koľko potrebovali. Keby im dával zásobu na niekoľko dní, mohlo sa stať, že zabudnú, kto sa o nich stará. Každý deň pre nich vykonal zázrak, aby videli Božiu starostlivosť. V sobotu však bola situácia iná, rovnako ako deň bol iný. V súvislosti so sobotou Boh urobil dva zázraky: v piatok im dal dvojnásobné množstvo – aj na sobotu – a jedlo sa cez noc nepokazilo. To, čo Izraelitom zostalo na sobotu, ich malo viesť k úžasu nad Bohom, ktorý bol ich Vysloboditeľom. Znovu si mali uvedomiť, čo znamená byť ľuďom patriacim Hospodinovi.

Izraeliti mali jesť mannu štyridsať rokov (2Moj 16,35). Boh prikázal Mojžišovi, aby odložil jeden ómer manny ako pripomienku, že Hospodin sa o svoj ľud na púšti staral (2Moj 16,32.33). Mala byť tiež pripomienkou zvláštnej skúsenosti so sobotným dňom. Aj pri iných príležitostiach Boh dal Izraelitom najavo, že sobota je výnimočná.

Prostredníctvom soboty Hospodin pomohol Izraelitom znovu objaviť svoju identitu a svojho Boha. Aby Izraeliti lepšie pochopili, aký je ich Boh, a aby si s ním mohli budovať trvalý zmluvný vzťah, Boh ich vyzval na zachovávanie soboty ako svätého dňa.

APLIKÁCIA

- Predstav si, že sa rozprávaš s tínedžerom, ktorý považuje sobotu za „nudnú“. Zachováva ju iba preto, že to prikazuje Biblia a najmä jeho rodičia. Aké návrhy mu dáš, aby si mu pomohol objaviť nový zmysel soboty ako pozitívnej skúsenosti?

ČAS NA SPOZNÁVANIE PRIORÍT

¹¹Hospodin ťa bude neprestajne sprevádzať, tvoju dušu nasýti na vyprahnutých miestach, spevní ti kosti a budeš ako zavlažovaná záhrada a vodný prameň, ktorého vody ťa nesklamú. ¹²Vybudujú sa tvoje dávne rumoviská, bude sa stavať na základoch dávnych pokolení. Budú ťa volať Opravár trhlín, a Obnovovateľ ulíc na obývanie. ¹³Ak v sobotu, v môj svätý deň, odvrátiš nohy od konania toho, čo sa ti páči, ak sobotu budeš volať rozkošou, ak Hospodinov svätý deň bude tvou slávou a budeš ho sláviť tak, že sa nevydáš na svoje cesty a nebudeš robiť to, čo sa ti páči a viesť plané reči, ¹⁴nájdeš rozkoš v Hospodinovi. Umožním ti vznášať sa nad výšinami zeme a nasýtím ťa dedičstvom tvojho otca Jákoaba, lebo Hospodinove ústa prehovorili. (Iz 59,11–14)

Vzostupy a pády Izraelitov v ich vzťahu s Hospodinom úzko súviseli s ich postojom k sobote. Keď sobotu prehliadali, Hospodin to vnímal ako znamenie, že neberú vážne ani jeho samotného (Jer 17,19–27). Súčasťou nového zasvätenia sa Hospodinovi bývalo väčšinou aj nové rozhodnutie zachovávať sobotu – čo svedčilo o tom, že majú správne priority. Text Izaiáš 58 predstavuje zaujímavý kontrast.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o texte Iz 58,1–14. Čo Boh hovorí svojmu ľudu? Ako by sa dali jeho slová aplikovať na nás dnes?

Izraeliti sú v tejto časti predstavení ako Boží nasledovníci – v bohoslužbách, v pôste – ale spôsob, akým žijú po skončení náboženských úkonov či prejavov, ukazuje, že ich konanie je len vonkajšou formou, ktorej chýba úprimnosť a srdce zapálené pre Hospodina a jeho zákon. Izaiáš v 58. kapitole predstavuje aj Božie očakávania, ktoré má voči Izraelitom.

To však nie je všetko. Prečo sa Boh na konci tejto kapitoly zameriava na sobotu (58,13.14)? Prorok tu používa jazyk, ktorý je podobný jazyku celej kapitoly. „Odvrátiš nohy od konania toho, čo sa ti páči“; „nevydáš sa na svoje cesty“; „nebudeš robiť to, čo sa ti páči a viesť plané reči“ – vyzýva prorok. Inými slovami, sobota nie je čas, aby si rutinne absolvoval bohoslužbu, rozmýšľal o svojich vlastných veciach a žil životom, ktorý nezodpovedá životu úcty voči Bohu. Sobota má byť „rozkošou“ a „slávou“. V kontexte celej kapitoly má byť sobota potešením z poznávania Božieho charakteru a jeho zámerov. To všetko by sa potom malo prejavovať v tom, ako prežívame naše vzťahy s ostatnými. Nestačí *vedieť*, ako zachovávať sobotu a snažiť sa o nejakú formu zbožnosti. To, čo sme sa naučili a spoznali, musí ovplyvňovať náš život. Sobota je čas poznávať a prežívať priority.

- **Je pre teba sobota rozkošou? Ak nie, čo môžeš urobiť, aby sa to zmenilo? Naučil si sa „ctiť“ a „sláviť“ sobotu? Porozprávajte sa o tom v triede sobotnej školy a snažte sa byť naozaj praktickí.**

APLIKÁCIA

ČAS NA HĽADANIE VYVÁŽENÉHO POSTOJA

¹⁰V istú sobotu učil v ktorejси synagóge. ¹¹Bola tam žena, osemnásť rokov posadnutá duchom nevládnosti. Bola zhrbená a nemohla sa vôbec narovnať. ¹²Keď ju Ježiš zbadal, zavolał si ju a povedal jej: „Žena, si oslobodená od svojej nevládnosti.“ ¹³Položil na ňu ruky, ona sa hned' vzpriamila a oslavovala Boha. ¹⁴Ale predstavený synagógy, pobúrený nad tým, že ju Ježiš uzdravil v sobotu, povedal zástupu: „Je šest' dní, keď treba pracovať. V týchto dňoch prichádzajte a dávajte sa uzdravovať, a nie v sobotný deň!“ ¹⁵Pán mu odpovedal: „Pokrytci! Či každý z vás neodvážuje svojho vola alebo osla od jasiel' a nevodí ho napájať aj v sobotu? ¹⁶A či túto Abrahámovu dcéru, ktorú satan osemnásť rokov držal spútanú, nebolo treba z toho puta vyslobodiť v sobotný deň?“ ¹⁷Keď to povedal, všetci jeho protivníci sa zahanbili, ale celý zástup sa radoval zo všetkých slávnych skutkov, ktoré Ježiš konal. (Luk 13,10–17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ježiš rešpektoval a dodržiaval Boží zákon (Mat 5,17.18), ale spochybnil mnohé interpretácie zákona, s ktorými prichádzali náboženski predstavitelia. Žiadna jeho námietka nebola pre vodcov národa väčšou hrozbou než rozhodnutie, ktoré urobil v súvislosti so zachovávaním soboty. Synagógy nezlyhali v tom, že by sobota nebola príležitosťou na vzdelávanie – Tóra sa stále poctivo čítala a vysvetľovala. Zákonníci a farizeji poznali literu zákona. Tým, čo Ježiš učil o sobote svojich nasledovníkov, však šiel oveľa ďalej.

Uvažuj o textoch Mat 12,1–13 a Luk 13,10–17. Aké naučenie chcel dať Ježiš svojim súčasníkom? V čom je toto naučenie aktuálne pre teba dnes?

Spory vyvolané tým, že Ježiš uzdravoval v sobotu, vedú k dôležitým duchovným debatám o povahe hriechu, o dôvode, prečo zachovávať sobotu, o vzťahu medzi Ježišom a Otcom a o Ježišovej autorite.

Ježišov postoj k sobote je výstižne zhrnutý v základnom verši na tento týždeň: „I povedal im: Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu! Preto Syn človeka je pánom aj soboty.“ (Mar 2,27.28) Ježiš chcel zdôrazniť, že sobota nemá byť bremenom. Bola „ustanovená“ (stvorená) pre ľudí ako jedinečná príležitosť poznávať, aký je Boh – Stvoriteľ. Zároveň nám sobota vytvára priestor na takú skúsenosť s Bohom, ktorá vychádza z pochopenia skutočnej hodnoty jeho stvorenia.

Z toho, čo Ježiš robil, vyvstáva množstvo otázok. Ježiš chcel nimi priviesť svojich učeníkov, židovských vodcov i zástupy k tomu, aby hlbšie rozmyšľali o Písme a o tom, čo pre nich vlastne znamenajú viera a Boh. Každému z nás sa môže stať, že sa zamotá do dodržiavania pravidiel a nariadení, ktoré samy osebe nemusia byť zlé, ale ktoré sa môžu stať pre nás cieľom, nie prostriedkom na dosiahnutie cieľa. Čo by teda malo byť naším cieľom? Poznanie charakteru Boha, ktorého uctieame a naša postupná premena – aby sme čo najviac odzrkadľovali, aký je. To potom vedie k vernej poslušnosti Bohu, založenej na našej dôvere v zásluhy Kristovej spravodlivosti pre nás.

APLIKÁCIA

- **Ako by si charakterizoval tvoje zachovávanie soboty? Nestala sa ti sobota dňom, keď sa zameriavaš predovšetkým na to, aby si nerobil to alebo ono? Je pre teba dňom skutočného odpočinku v Pánovi a časom, keď ho lepšie poznávaš? Čo môžeš urobiť pre to, aby bola pre teba sobota ešte väčším požehnaním?**

ČAS NA SPOLOČENSTVO

¹³V sobotu sme vyšli za bránu k rieke, lebo sme sa nazdávali, že sa tam modlievajú. Sadli sme si a hovorili sme so ženami, ktoré sa tam zišli. ¹⁴Počúvala nás aj istá žena menom Lýdia, predavačka purpuru z mesta Tyatiry, ktorá uctievala Boha. Pán jej otvoril srdce, aby pozorne počúvala, čo hovorí Pavol. (Sk 16,13.14)

Ježiš bol pre svojich učeníkov príkladom v mnohých oblastiach. Jedným z nich bola aj každotýždenná návšteva synagógy. Aj po Ježišomv zmrŕtvychvstaní učeníci pokračovali v tomto zvyku, podobne ako aj ďalší Ježišovi nasledovníci. Synagóga sa stala pre apoštolov miestom, kde si mohli klásť otázky o zmrŕtvychvstaní. Sobota poskytovala komunite hlavnú príležitosť stretnúť sa a učiť. Napokon, Ježiš bol hebrejský Mesiáš, Mesiáš predpovedaný v Starej zmluve, ktorá sa každú sobotu čítala v synagóge. Aké lepšie miesto mohli mať veriaci na zvestovanie Ježiša než synagógu, najmä keď svedčili Židom a ďalším, „ktorí sa báli Boha“ (Sk 13,16.26)?

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo hovoria uvedené texty o tom, ako Ježišovi nasledovníci svedčili na verejných miestach? Pri ich čítaní premýšľaj o tom, kde hovorili, komu hovorili, čo hovorili a aké to prinieslo výsledky.

Sk 13,14–45

Sk 16,13.14

Sk 17,1–5

Sk 18,4

Svedectvo apoštolov bolo osobné a biblické. Pavol vyrozprával dejiny Izraela počnúc „našimi otcami“ v Egypte (Sk 13,17), potom pokračoval osídlením Kanaánu po sudcov, kráľov, až po Dávida, od ktorého prešiel k Ježišovi.

Pavol a apoštoli ukázali, ako zapadajú ich osobné skúsenosti a chápanie do kontextu Písma. Poskytovali informácie a diskutovali. Spojenie osobného svedectva a Písma prostredníctvom kázania, učenia a diskusií bolo veľmi účinné. Ako ukazujú biblické pasáže, niektorí náboženski vodcovia závideli apoštolom autoritu a z toho vyplývajúcu moc, ktorú mali vo vzťahu k Židom aj pohanom. Cirkev adventistov siedmeho dňa má tiež inšpirujúcu minulosť naplnenú povzbudzujúcimi svedectvami a výkladom Písma prostredníctvom kázaní, učenia a zdieľania. Kombinácia sobotnej školy s bohoslužbou (kázaním) a inými sobotnými aktivitami (napríklad stretnutiami mládeže) poskytuje silný formálny základ pre poznávanie a bohoslužbu v našej cirkvi. A hoci sobotná škola, kázanie a vzájomné spoločenstvo sú dôležité (a v mnohom nezastupiteľné), prežívanie soboty treba obohatiť rôznymi ďalšími aktivitami a príležitosťami na poznávanie.

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Túžba vekov* od Ellen G. Whiteovej si prečítaj kapitolu „Sobota“ (DA 281–289; TV 189–195).

„Nijakým iným ustanovením, ktoré bolo zverené Židom, sa tento ľud nelíšil od okolitých národov ako práve sobotou. Boh chcel, aby sa jej zachovávaním stali aj jeho zvláštnymi ctiteľmi. Sobotu im mala byť znamením odluky od modloslužby a spojivom s pravým Bohom. No ak ľudia chcú zachovávať sobotu vo svätosti, musia byť sami posvätení. Keď Izraeliti dostali príkaz: *Pamätaj na sobotný deň, že ho máš svätiť*, Hospodin im tiež povedal: *Budete mi svätými ľuďmi* (2Moj 20,8; 2Moj 22,31 Roh). Len tak mohla mať sobota pre Izrael skutočný zmysel bohoslužobného znamenia.“ (DA 283; TV 190)

„Sobotu je teda znamením Kristovej posväcujúcej moci. Patrí všetkým, ktorých Kristus posväcuje. Sobotu ako znamenie jeho posväcujúcej moci patrí všetkým, čo sa skrze Krista stávajú časťou Božieho Izraela.“ (DA 288.289; TV 194)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Adventisti siedmeho dňa často uvažujú o tom, čo nie je vhodné robiť v sobotu. Vypracujte zoznam pozitívnych otázok, ktoré by nám pomohli zamerať sa na ideály, o ktorých sme hovorili v tejto lekcii a ktoré zdôrazňujú sobotu ako príležitosť poznávať Boha. Napríklad: „Čo z mojich sobotných aktivít mi pomáha lepšie poznávať, aký je Boh?“
2. Zamyslite sa nad uvedenými citátmi od Ellen Whiteovej. Naznačujú, že to, čo charakterizuje spoločenstvo ľudí zachovávajúcich sobotu, nie je formálne dodržiavanie soboty. Akí by mali byť tí, ktorí sú „účastníkmi Kristovej spravodlivosti“ a stali sa „svätými“? Čo to má spoločné so sobotou?
3. Akým spôsobom môžete obohatiť vaše prežívanie soboty? Identifikujte tri ciele, ktoré budú zamerané na to, čo by ste sa radi naučili vďaka zachovávaniu soboty v nasledujúcich dvanástich mesiacoch.